

VERGİLERİN KANUNİLİĞİ İLKESİ AÇISINDAN ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİNDE BELEDİYE MECLİSLERİNİN YETKİSİ

THE POWER OF COUNCIL OF MUNICIPALITY IN ENVIRONMENT TAX UNDER THE LEGALITY PRINCIPLE ON TAXATION

Yrd. Doç. Dr. Özgür BİYAN*

ÖZ

1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına göre temel vergileme ilkelelerinden biri “vergilendirmede kanunilik” ilkesidir. Bu ilke uyarınca vergilerin konulması, kaldırılması ve değiştirilmesi ancak yasama organı tarafından gerçekleştirilir. Bunun istisnai hali ise Bakanlar Kuruluna verilen yetkidir. Anayasa 73/4 hükmü uyarınca muafiyet, istisna, indirim ve oranlar konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilebilir. Bakanlar Kuruluna bu yetki kanunla ve ancak belirli sınırlamalar içerisinde sağlanabilir. Bu yetki ihtiyari olup, yasama organının inisiyatifindedir. Bakanlar Kurulu dışında ve belirlenen konular haricinde hiçbir kurum, kuruluş ya da kişiye yetki devri söz konusu olamaz. Ancak 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında ise Bakanlar Kurulu dışında yetki devri yapıldığı anlaşılan başka bir aktör dikkat çekmektedir. Bu aktör belediye meclisleridir. Bu çalışmada belediye meclislerine verilen bu yetkinin kanunilik ilkesi karşısındaki durumu analiz edilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Vergilendirmede kanunilik ilkesi, belediye meclisi, çevre temizlik vergisi.

ABSTRACT

One of the basic taxation principles is legality principle on taxation according to 1982 Constitution of Republic of Turkey. Taxes shall be enacted, amended and repealed by the law under this principle. In particularly, council of ministers can be entitled to make amendments in specific areas. No authority for taxation in Turkey, except council of ministers according to constitution. On the other hand, according to The Law of Municipality Revenues, there is an remarkable actor on taxation with council of ministers for environmental tax: council of municipality. In this study, authorization of council of municipality is analyzed under the legality principle on taxation.

* Balıkesir Üniversitesi, Bandırma İİBF, Maliye Bölümü.

Keywords: legality principle on taxation, council of municipality, environmental tax.

I. GİRİŞ

Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi ve kamu giderlerinin karşılanması amacıyla zorla ve karşılıksız alınan verginin tahsili sırasında hukukun evrensel ilkeleri ve anayasalarda da yerini alan vergileme ilkelerine sıkı sıkıya uyulması etkin ve adil bir vergileme açısından esastır. Söz konusu vergileme ilkelerine ilişkin listenin üst sıralarında da kanunilik ilkesi bulunmaktadır.

Maliye tarihinde kanunilik ilkesinin hikâyesi oldukça eskidir. Demokrasinin gelişimi ile vergilendirme sürecinde yaşananlar paralel bir seyir izler. “Vergiler kanunla konulur, vergiler kanunla kaldırılır, vergiler kanunla değiştirilir” şeklindeki son noktaya ulaşılan kadar nice savaşlar verilmiş, bu uğurda hayatlar kaybedilmiş, krallar tahtından olmuş, ülkeler bağımsızlığını ilan etmiştir. O nedenle kanunilik ilkesi vergi hukukunda ayrı bir öneme sahiptir.

Kanunilik ilkesinin özünde yer alan ve vergi konulacağı ya da kaldırılacağı zaman yasama organından geçmesinin hedeflenmesindeki amaç demokrasinin de tam işlemesi ile doğru orantılıdır. Halkın seçtiği kişilerin tasarlayacağı veya koymayı planladığı/koymak istediği vergiler halkın beklenti ve görüşlerine uygun olacaktır varsayımı, kanunilik ilkesinin özüdür. Dolayısıyla yasama organı dışında vergilendirme ile ilgili hususlarda başka bir karar merci olmamalıdır. Aksi durumda keyfilik söz konusu olabilecektir.

Kanunilik ilkesi esasen bu şekilde özetlenebilirse de bu durumun istisnaları da çeşitli anayasal sistemlerde olduğu gibi 1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nda da yerini almıştır. Vergi ödevini düzenleyen 73. maddede yasama organının vergilendirme konusunda asli organ olacağı belirtilmiş ancak muafiyet, istisna, indirim ve oranlar konusunda, kanunlarda belirtilen sınırlar içinde kalmak şartıyla, Bakanlar Kurulu’na da yetki verilebileceğine yönelik düzenleme yapılmıştır. Dolayısıyla sadece bahsedilen hususlarda, ancak Bakanlar Kurulu’na yetki devri olabilir. Başka bir merci, organ ya da kişi ve kuruma yetki devri söz konusu olamayacaktır.

Öte yandan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında yapılan düzenlemelerde belediye meclislerine de vergiler konusunda yetkiler verildiği dikkat çekmektedir. Bunlardan biri de mükerrer 44. maddede düzenlenen Çevre Temizlik Vergisi’dir. Bu çalışmada kanunilik ilkesi çerçevesinde Çevre Temizlik Vergisi kapsamında Belediye Meclislerine verilen yetkilerin

hukuksal değerlendirilmesi yapılmaya çalışılacak ve olası problemler üzerinde durulacaktır.

II. KANUNİLİK İLKESİ VE VERGİLENDİRME YETKİSİNİN DEVRİNİN SINIRLARI

A. Genel Anlamda Kanunilik İlkesi

Kamu hukukunda taraflardan biri devlettir, idaredir. İdare kanunilik ilkesi ile sıkı sıkıya temas halindedir. Zira kanunilik ilkesi ile birlikte kanun birey için yapılı ve kendisinden daha güçlü konumda olan devlet karşısında bireysel hak ve özgürlükleri açısından güvence altına alınmak durumundadır (Ateşli, 2013, 229). Kanunilik ilkesi, yönetilenlerin anayasalarda üstün bir kavram olarak yer alan bireysel hak ve özgürlüklerinin korunmasında özel önem taşıyan, güvence ve istikrar isteyen konulara ilişkin olarak hukuk devleti ilkesinin gereklerinden hareket edilerek kamu hukukunun ve anayasa hukukunun biçimlendirdiği pekiştirici niteliğe sahip temel bir ilkedir (Güneş, 2012, 12). Vergileendirme yetkisini kullanırken de idare vergilerin kanuniliği ilkesi ile bu bağlamda bağlıdır. Dolayısıyla kamu hukuku içinde anayasa hukuku ve vergi hukukunun birlikte gelişmelerinde kanunilik ilkesinin payı büyüktür (Kumrulu, 1979, 148).

Demokratik yönetimlerde “kuvvetler ayrılığı” ya da “kuvvetler dengesi” adı verilen yapı çerçevesinde vergileendirme yetkisine “yasama” organı sahiptir. Bu nedenle vergi hukuku diğer hukuk dallarına göre kanunla düzenleme yapmanın zorunluluğu ve gerekliliği sebebiyle uzun ve ayrıntılı kurallardan oluşan, kesin hükümlerin belirlendiği kazuistik ve kapsamlı bir hukuk dalı kabul edilir. Kanunilik ilkesi sonucu vergi kanunu çıkarılmadan evvel bir vergiden bahsetmek mümkün olmayacak ve devlet ile bireyler arasında vergi ilişkisi doğmayacaktır. Dolayısıyla verginin bütün asli unsurlarıyla uygulamaya konulabilecek şekilde kanunla belirlenmesi gerekmektedir. Söz konusu asli unsurlar konusunda eksiklikler bulunması ve bu eksikliklerin idare ya da yargı organları tarafından doldurulmasının kabul edilmesi halinde, yasama organınca düzenleme yapılmadığı halde, idare veya yargı organları tarafından vergi konulması kabul edilecektir ki, bunun hukuk devleti ilkesi ve kanunilik ilkesi ile açıklanabilmesi mümkün değildir (Tekbaş, 2010, 173-175). Dolayısıyla kamu makamlarını bağlayıcı sınır, sadece verginin konusunun, matrahının, yükümlüsünün, oranının, vergiyi doğuran olayın, ödenme zamanının kanunla saptanmasını içermekle kalmamakta, bunların ötesinde, kanunla saptanan bu ögelere göre verginin tarh ve tahsilinin kanuna uygun olarak yapılmasını, yü-

rütülmesini de bir direktif olarak koymaktadır (Kumrulu, 1979, 149). Kanun bu öğelerden hiçbirini idarenin takdirine bırakamaz (Kaneti, 1987, 34).

Vergilerin kanuniliği ilkesi gereği, vergi alınacak şey (verginin konusu, verginin istisnaları), vergiyi doğuran olay, verginin borçlusu (verginin mükellefi, verginin sorumlusu, vergiden muafiyet), vergi alacağının saptanmasının ölçütleri (vergi matrahı, vergi oranı, vergiden indirimler), verginin ödenmesi (ödeme süresi ve ödeme şekli) (Eroğlu, 2013, 159), vergilerin tarh, tahakkuk ve tahsil usullerinin, yaptırımların ve zamanaşımı (Kaneti, 1987, 34) gibi verginin temel unsurları kanunla düzenlenmek durumundadır.

B. Yetki Devri: Bakanlar Kurulu

73.maddede yer alan 3. fıkranın, yani “verginin kanunla konulacağı, değiştirileceği ve kaldırılacağı” konusunun geniş ve dar yorumdan hangisi kullanılarak incelenmesi gerektiği de tartışma konusu olmuştur.

Geniş kapsamlı yoruma göre, verginin konusu, başka bir deyişle ne üzerinden vergi alınacağı, vergi matrahı, uygulanacak oran, bağışıklık halleri ve verginin alınma biçimi vergilendirmenin önemli bölümlerini oluşturması nedeniyle; verginin sadece konusunu kanunla belirlemek ve öteki bölümlere ilişkin düzenlemeyi yürütmeye bırakmak Anayasa’ya uygun düşmeyecektir. Bu aşamada belirtmek gerekir ki geniş kapsamlı yorum açısından Anayasa 73/4 kapsamında Bakanlar Kurulu’na verilen yetki de tartışmaya açıktır. Dar kapsamlı yoruma göre ise, vergi önlemleri, devletin ekonomi politikasının mali araçlarından en önemlisidir. Çağdaş hükümetler, değişen ekonomik koşulların vergiye bağlı gereklerini Anayasa’ya uygun biçimde hızla ve etkinlikle yerine getirmek durumundadırlar. Ayrıca konusu kanunla belirlenen bir vergilendirme yetkisinin yerel özelliklere ve gereksinmelere göre miktarının ve öteki ayrıntılarının yerel yönetim organlarınca düzenlenmesi vergilendirmenin etkinliğini artıracak, dolayısıyla “verginin mali güce göre ödenmesi” ilkesinin uygulanmasında kolaylık sağlanacaktır. Anlaşılacağı üzere geniş yorum yapıldığında yürütme organına hiçbir yetki devri söz konusu olamayacaktır. Anayasa’nın 73/4 fıkrasına bakıldığında ise dar yorumun benimsenmesi gerektiği hususunda bir yönlendirme vardır (Kaneti, 1987, 35). Söz konusu fıkraya göre “*Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir*”. İdari makamlar yetkisiz kılındığından, Bakanlar Kurulunun yet-

kili olması bu durumda istisnai nitelik taşımaktadır (Gerçek, 2006, 97).

Anayasa 73/4 ile verilen bu yetki 933 sayılı “Kalkınma Planının Uygulanması Esaslarına Dair Kanun”un Anayasa Mahkemesi tarafından iptali üzerine 1971 yılında Anayasa değişikliği ile girmiş ve gerekçe olarak da “*ekonomiyi çabuk ve etkili müdahale etme zorunluluğu ve vergi yükünün muafı ve istisnalarının zamanla artan oranda düşmesini engellemek*” olduğu ifade edilmiştir (Öz, 2004, 134). 73/4 kapsamındaki düzenleme ile Bakanlar Kurulunun da vergi oranlarında ve vergi harcamaları konusunda yaptırımının olduğuna vurgu yapmaktadır. Bu yetkinin verilmesi, belirlenen düzenleme alanı itibarıyla vergilendirme yetkisinin mutlak olarak devri anlamına da gelmemektedir. Zira yasama organı Bakanlar Kuruluna yetki vermeyebilme tercihini de kullanabilir (Gerçek, 2005, 107). Anayasanın bu hükmünden çıkan temel sonuçları şu şekilde sıralamak olanaklıdır (Kaplan, 2013, 153):

- Kanunla verilmiş bir yetki olmalıdır.
- Yetki sadece Bakanlar Kuruluna verilebilecektir.
- Yetki sadece belirli kısımlara ilişkin değişiklik yapma yetkisi olarak verilebilecektir. Bu bakımdan vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükleri koyma ve kaldırma yetkisinin devri söz konusu değildir.
- Değişiklik yapılabilecek hususlar vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin indirim, istisna, muafiyet ve oranlarıyla sınırlı tutulmak durumundadır.
- Değişiklik yapabilme yetkisinin alt ve üst sınırları kanunda belirtilmiş olmalıdır.

Anayasa Mahkemesi 16.01.2003 tarihli ve E:2001/36 K:2003/3 sayılı kararında (www.anayasa.gov.tr) vergilendirmede kanunilik ilkesini tartışırken kanunda, Anayasada belirtilen hususlar dışında ve belirlenen sınırları aşacak nitelikte Bakanlar Kurulu’na yetki verilmesini, keyfi bir uygulamaya neden olabileceğinden hukuk güvenliği ilkesi ile de bağdaşmayacağını söz konusu kararında ayrıca vurgulamıştır.

Yürütme organı keyfilik doğurabilecek derecede takdir yetkisini kullanarak tarhiyat yaptığında yasama organının alanındaki yetkisini kullanmakta yani yetki tecavüzü yapmaktadır. Nitekim vergi kanunlarında Bakanlar Kuruluna ve Maliye Bakanlığı’na verilen “usul ve esasları belirleme” yetkisinin sıklıkla verilmesi ciddi sorunlar yaratabilmektedir. Bazen bu usul ve esasların çerçevesi net çizilemediğinden vergilemenin esaslarına girilmiştir (Gerçek, 2005; Kaplan, 2013). Dolayısıyla vergilendirme alanında yasama ve yürütme organları arasında vergileme hususları ile ilgili düzenlemelerin sınırları net ölçüde çizilememekte, sağlıklı ve tam ölçüde ulaşılamamaktadır (Öz, 2004, 135).

Doktrindeki açıklamalar ve anayasal düzenlemeler karşısında, vergilendirme hususunda Bakanlar Kurulu dışında başka bir organa yetki verilemeyeceğine göre belediye meclislerine verilen yetkinin analiz edilmesi gerekli ve faydalı olacaktır.

III. ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİNDE VERGİLENDİRME YETKİSİ: BELEDİYE MECLİSLERİ

A. Genel Olarak Çevre Temizlik Vergisi

Çevre temizlik vergisi 17354 sayılı ve 29.05.1981 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun mükerrer 44. maddesinde düzenlenmiştir. 01.01.2004 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabi tutulmaktadır.

Genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların kuracakları birlikler, darülaceze ve benzeri kuruluşlar ve üniversiteler tarafından münhasıran hizmetlerinde kullanılan binalar, Kızılay Genel Merkezi ile şubeleri ve kampları, Kredi ve Yurtlar Kurumuna ait öğrenci yurtları ile umuma açık ibadet yerleri, karşılıklı olmak şartıyla elçilik ve konsolosluk hizmetlerinde kullanılanlarla elçilerin ikametine mahsus olan binalar, milletlerarası kuruluşlar ve bunların temsilcilikleri tarafından kullanılan binalar ile bunların müştemilatı bu vergiye tâbi değildir.

Verginin mükellefi, binaları kullananlardır. Mükellefiyet binanın kullanımı ile başlar. 28867 sayılı (mükerrer) ve 30/12/2013 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 43 Seri No’lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği uyarınca konutlara ait çevre temizlik vergisi, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehirlerde 24 kuruş, diğer yerlerde 19 kuruş olarak hesaplanır.

Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi yanda yer almaktadır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	2.300	1.800	1.500	1.200	1.000
2. Grup	1.500	1.100	890	700	600
3. Grup	1.000	770	600	480	380
4. Grup	480	380	290	230	180
5. Grup	290	230	160	150	120
6. Grup	150	120	80	70	50
7. Grup	50	40	29	24	19

Belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan ancak, su ihtiyacını belediyece tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutlara ilişkin çevre temizlik vergisi, **yukarıdaki tarifinin yedinci grubunun belediye meclisince belirlenecek derecesi** üzerinden hesaplanır.

Su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan çevre temizlik vergisi, su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılır. Bu suretle tahakkuk eden vergi, su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce tahsil edilir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyük şehir belediye sınırları ve mücavir alanlardaki çevre temizlik vergisi ise 17523 sayılı ve 23.11.1981 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun **hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilir.**

İşyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, **belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine** her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılır. Tahakkuk eden vergi, bir defaya mahsus olmak üzere, belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edilir. İşyeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu vergi, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödenir.

Su ve kanalizasyon idareleri büyükşehir dâhilindeki her ilçe veya ilk kademe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder. Tahsil edilen vergi ve gecikme zammının yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve

işletmelerinde kullanılmak üzere büyükşehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü **akşamına kadar aktarır**. **Büyükşehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin yüzde yirmisi aynı esaslar çerçevesinde büyükşehir belediyelerine aktarılır**.

2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları % 25 artırılarak hesaplanacaktır. Buna göre büyükşehir belediyelerinde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi aşağıda yer almaktadır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	2.875	2.250	1.875	1.500	1.250
2. Grup	1.875	1.375	1.112	875	750
3. Grup	1250	962	750	600	475
4. Grup	600	475	362	287	225
5. Grup	362	287	200	187	150
6. Grup	187	150	100	87	62
7. Grup	62	50	36	30	23

2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin on ikinci fıkrasında, “Bakanlar Kurulu; beşinci fıkradaki tarifede yer alan bina gruplarını belirlemeye ve bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarları yöreler, belediyelerin nüfusları ve bina grupları itibarıyla ayrı ayrı dörtte birine kadar indirmeye veya yarısına kadar artırmaya yetkilidir.” hükmü yer almaktadır.

Bu hükmün verdiği yetkiye dayanılarak 26035 sayılı ve 26 Aralık 2005 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 7. maddesine göre; konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar için belirlenen tutarlar, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunanlar hariç olmak üzere kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000’den az olan belediyelerde % 50 indirimli olarak uygulanacaktır.

Buna göre, kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000’den az olan belediyelerde bulunan konutlara ait çevre temizlik vergisi su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına 9 kuruş olarak hesaplanacak; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları ise aşağıdaki tarifeye göre hesaplanacaktır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	1.150	900	750	600	500
2. Grup	750	550	445	350	300
3. Grup	500	385	300	240	190
4. Grup	240	190	145	115	90
5. Grup	145	115	80	75	60
6. Grup	75	60	40	35	25
7. Grup	25	20	14	12	9

Tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden, bu tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir. Düzenleme kapsamında yer alan tutarlar, her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılır. Bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirleri dikkate alınmaz.

Belediye meclisleri, buldukları mahallin sosyal ve ekonomik farklılıkları ile büyüklüklerini de dikkate alarak binaların hangi dereceye gireceğini tespit etmeye yetkilidir.

B. Belediye Meclislerine Verilen Yetki

1. Belediye Meclislerinin Yapısı

13.07.2005 tarihli ve 25874 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 17 ve müteakip maddeleri uyarınca belediye meclisleri, belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilmiş üyelerden oluşur. Belediye meclislerinin görev ve yetkileri de ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Belediye meclisi, her ayın ilk haftası, önceden kararlaştırdığı günde toplanır. Meclis, resmî tatile rastlayan günlerde çalışmasına ara verebilir. Belediye meclisi her yıl bir ay tatil kararı alabilir. Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür. Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belediye sınırları içerisinde belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutat usullerle belde halkına duyurulur. Meclis toplantıları açıktır.

Belediye meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz. Oylamada eşitlik çıkması durumunda **meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk** sayılır.

Büyükşehir belediye meclisleri ise 25531 sayılı ve 23.07.2004 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu’na tabidir ve söz konusu Kanuna göre büyükşehir belediyesinin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilen üyelerden oluşur (m.12). Büyükşehir belediye başkanı büyükşehir belediye meclisinin başkanı olup, büyükşehir içindeki diğer belediyelerin başkanları, büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesidir.

Büyükşehir belediye meclisi, her ayın ikinci haftası önceden meclis tarafından belirlenen günde mutat toplantı yerinde toplanır. Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür. Meclis kendi belirleyeceği bir ay tatil yapabilir (m.13).

18.01.1984 tarihli ve 18285 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun’un 5. maddesine göre belediye meclislerinde her seçim çevresinde, seçilecek üye sayısı aşağıdaki usule göre hesaplanır:

Nüfusu 10 000’e kadar olan beldelerde	9
Nüfusu 10 001’den 20 000’e kadar olan beldelerde	11
Nüfusu 20 001’den 50 000’e kadar olan beldelerde	15
Nüfusu 50 001’den 100 000’e kadar olan beldelerde	25
Nüfusu 100 001’den 250 000’e kadar olan beldelerde	31
Nüfusu 250 001’den 500 000’e kadar olan beldelerde	37
Nüfusu 500 001’den 1 000 000’a kadar olan beldelerde	45
Nüfusu 1 000 000’den fazla olan beldelerde	55

Büyük şehir belediye meclisleri belediye hudutları içinde kalan ilçe seçim çevreleri için tespit edilen belediye meclisleri üye sayısının her ilçe için beşte biri alınmak suretiyle bulunacak toplam sayı kadar üyeden teşekkül eder (2972/m.6).

2972 sayılı Kanun’un 9. maddesine göre ise 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen sakıncaları taşımamak şartıyla, yirmibeş yaşını dolduran her Türk vatandaşı belediye başkanlığına, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliğine seçilebilir.

Kanuni düzenlemelere bakıldığında belediye meclislerinde görev alan üyelerin siyasi partilerin aldığı oylara göre bir dağılım yapıldığı görülmekte

ve nüfusa göre meclis sayısı tespit edilmektedir. Ancak bu yapılanmanın ne derece kamuoyunu temsil ettiği tartışmalıdır.

Bu bağlamda ortaya çıkan araştırmalar belediye meclislerinde genellikle belli toplumsal kategorilerin egemen olduğunu göstermektedir. Belediye meclislerinin yapısının mesleki temsile yakın olduğu, meclis üyeleri kendi işlerini sürdürdükleri için bir süre sonra güç ve çıkar ilişkilerinin ön plana çıktığı, meclis üyelerinin halktan koptuğu ve rant dağıtan biçimsel karar organları haline geldiği, meclislerin kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda kolayca karar verdikleri ileri sürülmüştür. Böyle olunca belediye meclisleri halka en yakın olmakla beraber onlarla bütünleşmemiştir (Çitçi, 1989).

Nitekim yakın bir zamanda, 2008 yılında Erzincan ili kapsamında yapılan bir çalışmada (Bulut ve Tanıyıcı, 2008) da seçimlerin yapılmasının temsili işlevsel hale getirmediği, zira halkın seçtikleri kişiler aracılığı ile belediye yönetimlerini etkileyemedikleri, işlerin odak noktasında belediye başkanının bulunduğu ifade edilmiş; halkın belediye meclis toplantılarına karşı ilgisinin düşük olduğu belirtilerek merkez-yerel ilişkilerinde daha çok yasal hükümlerin ön plana çıktığı ve merkez ne istiyorsa onun yapıldığı yönünde sonuca ulaşılmıştır.

Görüldüğü üzere belediye meclis yapılarında arzulanan temsil yeteneği yeterli düzeyde değildir. Bu bağlamda alınan kararlar da sağlıklı olmayacaktır. Üstelik vergi gibi önemli ve hassas konularda bu dengesizlik kendini daha da fazla göstermeye meyillidir. Siyasi ve ideolojik yaklaşımlar da dikkate alındığında durum daha da vahim olabilir. Demek ki yerel birimler olan belediye meclislerine verilen çevre temizlik vergisinin miktarının belirlenmesi hususundaki yetki bu açıdan da amacına hizmet etmemektedir. Bu sonuç dahi Bakanlar Kurulu tarafından çevre temizlik vergisi miktarının belirlenmesi hususunda daha net ve sağlıklı kriterler tespit edilmesi gerektiğini göstermektedir.

2. Yetki-1: Su ihtiyacını belediyece tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutların ödeyeceği çevre temizlik vergisi miktarının belirlenmesi

2464 sayılı Kanun'un mükerrer 44. maddesinde belediye meclislerine verilen yetkinin ilki su ihtiyacını belediyeye ait tesis edilmiş su şebekesinin dışından karşılayan konutların ödeyeceği çevre temizlik vergisi miktarının belirlenmesi hususundadır. Verilen yetki çerçevesinde belediye meclisleri şebekeden yararlanmayan konutları 7.grup içinde hangi dereceye tabi olacaklarını belirleyebilecekler, diğer deyişle bu konumdaki kişiler için 19 TL'den 50 TL'na kadar geniş bir ölçekte vergilendirme yapabileceklerdir.

Söz konusu durumda aynı konumdaki iki konuttan birinin bulunduğu belediyede 50 TL çevre temizlik vergisi kararı çıkarken, diğer konutun bulunduğu belediye de ise 19 TL olarak tespit yapıldığında aradaki eşitsizlik nasıl giderilecektir? Şebeke suyundan yararlanmayan mükellefler belediyelerden farklı hizmetler mi almaktadır? Ayrıca belediye sayısı dikkate alındığında onlarca farklı vergileme miktarı belirlenmiş olunacaktır.

Uygulamaya bakıldığında bu görüşü destekleyen örnekler de bulmak mümkündür. Bir belediye meclisi kararı ile (akhisar.bel.tr) şebeke suyundan yararlanmayanlar için herhangi bir belirleme yapılmamışken, başka bir belediye meclis kararında (develi.bel.tr) “...ihtiyacını su şebekesi haricinde kullanan veya şebekesi bulunmayan konutlar ile işyerleri diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin binaların grupları itibariyle belediye meclisince en son intibak ettirildikleri derecelere ait tarifedeki tutarlar üzerinden alınmaktadır” şeklindeki düzenleme ile 19 TL-50 TL arasında tespit edilecek şekilde en son intibak ettirildikleri dereceler dikkate alınmıştır. Başka bir belediye meclis kararında (cigli.bel.tr) yine farklı dereceler tespit edilirken, bir başka belediye meclisi kararında (manavgat.bel.tr) ise bu gruplar için bir belirleme yapılmamıştır. Dolayısıyla belediye meclislerine verilen bu yetki amacına hizmet etmemekte, kanunilik ilkesine uymamaktadır. Kaldı ki “şebeke suyundan yararlanmayan” grup tespit edilirken hangi kriterlere göre vergi tahsilatı yapılacağı da belli değildir. Bu hususta belediye meclislerine oldukça geniş bir inisiyatif **birakılmıştır**. **Atıklar nasıl dikkate alınacak, kullanım suyu miktarları mı belirlenecek** başka hususlar mı dikkate alınacaktır, bunlar net belirlenmemiştir.

Ülkemizde kanunlar üzerindeki anayasal denetim ancak Anayasa Mahkemesinde iptal ya da itiraz davalarıyla mümkün olduğundan, Anayasaya açıkça aykırı olmasına rağmen çevre temizlik vergisinde olduğu gibi Anayasal denetime tabi tutulamayan kanuni düzenlemeler mevcuttur. Diğer yandan bir hususu daha belirtmek gerekir ki Belediye Gelirleri Kanunu, Milli Güvenlik Konseyi döneminde çıkartılan Kanunlar arasında yer aldığından. Anayasanın geçici 15.maddesi gereği anayasaya aykırılığı Anayasa Mahkemesinde ileri sürülemeyecektir. Ancak Çevre Temizlik Vergisine yönelik düzenleme kanunlaşma tarihi itibariyle bu düzenlemenin dışında kalmaktadır (Doğrusöz, 2000, 142). Bu bağlamda somut norm denetimi kapsamında söz konusu düzenlemenin Anayasa’ya aykırılığı ileri sürülebilir.

Konuyu aydınlatması açısından Anayasa Mahkemesi’nin bazı kararlarına bakmak da yerinde olacaktır. Anayasa Mahkemesi bir kararında (31.03.1987

tarihli ve E.1986/20, K.1987/9) yeraltı sularını kullanma ve sanayi suyu olarak kullananlardan belediye meclislerinin düzenleyecekleri tarifeye göre alınan ücreti, karşılığa dayanmaması ve miktarının tek taraflı irade ile kamu gücüne dayanılarak belirlenmesi nedeniyle “vergi benzeri mali yükümlülük” niteliğinde görmüş ve belediye meclislerince belirlenmesini Anayasa’ 73/3 ve 73/4’e aykırı bulmuştur (Karakoç, 1996, 333).

Anayasa mahkemesi mülga 5237 sayılı Kanun’un 21. maddesi ile ilgili reklam vergisi hususunda belediye meclislerine verilen yetkileri tartıştığı başka bir kararında (E.1969/23, K.1696/41; E.1970/29, K.1970/48) ise, “...*belediye meclislerince düzenlenecek esas ve tarifelere göre alınacağıının açıklanması ile yetinilmiştir. Bu mali yüküm kavramıyla bağdaşmayacak sınırsız bir yetkidir*” şeklinde karar vererek verilen yetkinin kanunilik ilkesine aykırı olduğunu ifade etmiş söz konusu düzenlemeyi o tarih itibarıyla iptal etmiştir (Öz, 2004, 171).

Belediye meclislerine yetki verilmesi 81 vilayet sınırlarında yer alan 2005 adet belediye (<https://www.e-icisleri.gov.tr>) meclislerinde farklı kararlar ve neticede farklı vergi tutarları ortaya çıkmasına neden olabilecektir. Nitekim benzer tereddütler 2007 yılında oluşturulan Anayasa Taslağında yerel yönetimlere yerel vergiler konusunda yetki verilmesi hususunda da bilim çevrelerince dile getirilmiştir (Yenisey, Güneş ve Şirin, 2012, 322). Hatta ondan daha önceki çalışmalarda da bu konudaki olası durumlar ve çekinceler dile getirilmiştir (Doğrusöz, 2000, 142).

3. Yetki-2: Sosyal ve ekonomik farklılıklar ve büyüklüklere göre çevre temizlik vergisi miktarlarının tespit edilmesi

2464 sayılı Kanun’un mükerrer 44. maddesi çerçevesinde belediye meclislerine verilen bir diğer yetki ise sosyal ve ekonomik farklılıklar ile büyüklüklere göre çevre temizlik vergisi miktarlarının tespit yapabilme yetkisidir. Söz konusu düzenlemeye göre belediye meclisleri, buldukları mahallin sosyal ve ekonomik farklılıkları ile büyüklüklerini de dikkate alarak binaların hangi dereceye gireceğini tespit etmeye yetkilidir.

Bu noktada da geniş ve sınırsız bir yetki verildiği görülmektedir. Sosyal ve ekonomik farklılıklara göre vergileme yapılabilmesine olanak sağlanması avantajlı ve yerinde görülebilirse de burada asıl sorun “sosyal” ve “ekonomik” farklılıkların tespiti hususudur. Bu soyut ifadelerin somutlaştırılmasında geniş bir takdir hakkı bırakılması kanunilik ilkesini zedelediği gibi eşitlik ilkesine de zarar verebilecektir.

Örneğin bir belediye meclisi kararında (cigli.bel.tr) aynı mahallede bulunan iki konuttan 220. sokakta olan konutlar 4. derecede çevre temizlik vergisine tabi tutulurken, 420. sokakta olan konutlar 3. dereceden çevre temizlik vergisine tabi tutulmuştur. Burada haklı gerekçeler olsa bile neye göre, hangi kriterler temel alınarak belirlendiği net değildir. Başka bir belediye meclisi kararında (manavgat.bel.tr) “mücvir alanlar içindeki konutlar” ayırım gözetilmeksizin 7. grup 2.dereceden çevre temizlik vergisine tabi tutulmuştur. Başka bir belediye meclisi kararında (akhisar.bel.tr) ise m² büyüklüklerine göre konutlar ayrıma tabi tutularak 7. grup içinde 1, 2, 3 ve 4. derecede ayrı ayrı vergiye tabi tutulmuşlardır. Metrekaresi büyüdükçe konuttan daha fazla çevre temizlik vergisi tahsil edilme yoluna gidilmiştir.

Nitekim bir belediye meclisi toplantısındaki (torballi.bel.tr) tartışmalar esnasında *“Hüseyin Abi'nin oteli, su abonesi değil, kendi suyunu kendisi temin ediyorsa hiçbir şekilde mükellef olmuyor. Ne yapacağız ona biz tebligat yapacağız Her ay tahakkuk yapacağız, biz tebligat göndereceğiz, direk Belediye emlak vergisi öder gibi ya da Çevre temizlik vergisi öder gibi ödemesini sağlayacak. ... İşte konutlar demişiz bir ayırmışız, işyerleri demişiz hepsi bir. Ama takdir edersiniz ki bir sıradan bakkal ile şuradaki ya da tekel büfesi ile bir Kipa'nın ya da işte Diasa'nın çıkardığı çöp aynı değil. Bunları ayırmamız gerekiyordu. Zaten Çevre Temizlik Vergisi Kanununun da çeşitli kategoriler var, 6 mı, 7 mi ne”* şeklindeki konuşma metinlerinden belediye meclislerince kararlar alınırken de etkin bir kriter belirleme sıkıntısı olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda belediye meclislerine verilen yetkinin bir kez daha ne derece geniş ve kanunilik ilkesine aykırı olduğu net olarak görülebilmektedir. Ayrıca vergi tarifesinin belediye meclisince belirlenecek derecesi üzerinden hesaplanması hususu Anayasa 73/4'e aykırılık taşımaktadır. Çünkü Bakanlar Kurulu haricinde hiçbir organ tarifelerde düzenleme yetkisi kullanması mümkün değildir (Öz, 2004, 135).

Anlaşıldığı üzere belediye meclislerindeki toplantılarda kriterler farklıdır ve inisiyatife bırakılmıştır. Kimisi sosyal konumlara, kimi ekonomik değerlere, kimi de metrekare büyüklüklerine göre çevre temizlik vergisi miktar tespiti yoluna gitmiştir. Burada belediye meclislerinin kusurlu olduğu gibi bir sonuca gitmek mümkün değildir. Buradaki esas belirtmeye çalışılan problem belediye meclislerine verin yetkinin kanunilik ilkesine aykırı olduğu ayrıca da oldukça belirsiz olduğundan eşitlik ilkesine de zarar vermiştir.

IV. SONUÇ

1982 Anayasasına göre temel vergileme ilkelerinden biri “vergilemede kanunilik” ilkesidir. Bu ilke uyarınca vergilerin konulması, kaldırılması ve değiştirilmesi ancak yasama organı tarafından gerçekleştirilir. Böylece temsil-siz vergileme olmaz (no taxation without representation) ilkesi hayata geçirilmiş olunur. Demokratik yönetim biçimine uygun olarak seçilenler, kendilerini seçenlere uygun bir vergileme yaparlar. Temel anlayış budur.

Bunun istisnai hali ise Bakanlar Kuruluna verilen yetkidir. Anayasa 73/4 hükmü uyarınca muafiyet, istisna, indirim ve oranlar konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilebilir. Bakanlar Kuruluna bu yetki kanunla ve ancak belirli sınırlamalar içerisinde sağlanabilir. Bu yetki ihtiyari olup, yasama organının inisiyatifindedir. Bakanlar Kurulu dışında ve belirlenen konular haricinde hiçbir kurum, kuruluş ya da kişiye yetki devri söz konusu olamaz.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında ise Bakanlar Kurulu dışında yetki devri yapıldığı anlaşılan başka bir aktör dikkat çekmektedir. Bu aktör belediye meclisleridir. Pek çok harç vb. mali yükümlülüklerin belirlenmesi hususunda yetki verilmekle birlikte, söz konusu Kanun’un mükerrer 44. maddesi uyarınca çevre temizlik vergisi ile ilgili düzenlemelerde de Belediye Meclislerinin aktif rol aldığı anlaşılmaktadır.

İlgili düzenlemeler uyarınca Belediye Meclisleri, su ihtiyacını belediyeye ait tesis edilmiş su şebekesinin dışından karşılayan konutların ödeyeceği çevre temizlik vergisinin belirlenmesi ve buldukları mahallin sosyal ve ekonomik farklılıkları ile büyüklüklerini de dikkate alarak binaların hangi dereceye göre çevre temizlik vergisi ödeyeceklerini tespit etmeye yetkili kılınmışlardır.

Çalışmadaki örnek kararlardan da anlaşılacağı üzere bu yetki kanunilik ilkesine aykırıdır. Anayasa’nın 73/4 hükmü uyarınca vergilemeye ilişkin hususlarda sadece Bakanlar Kuruluna yetki verilebilir. Başka bir organa yetki verilmesi söz konusu değildir.

Diğer yandan belediye meclislerine mükelleflerin ödeyeceği vergileri tespit etmeye yönelik yetki verilmekle beraber bu yetkinin hangi kriterlere göre belirleneceği de belirlenmemiştir. Çok geniş bir yetki alanı verilmesi sebebiyle de hem aynı belediye içinde farklı uygulamalar yaratılmış, hem de farklı belediyelerde farklı uygulamalar yaratılarak aynı kanuna tabi mükellefler arasında eşit olmayan durumlara mahal verilmiştir. Hukuksal anlamda belirlenmeyen kriterler Belediyelere keyfi uygulama yapabilecek, suiistimale açık alan bırakmıştır.

KAYNAKÇA

Akhisar Belediye Meclisi, 05.11.2010 tarihli ve 2010/119 numaralı kararı, 20.05.2014 tarihinde http://www.akhisar.bel.tr/GELIR-TARIFESI_c_1_d_43.htm adresinden erişildi.

Ateşli, E. A., (2013), “Suç ve Cezaların Kanuniliği İlkesi”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, (2013) : 104.

Bulut, Y. - Tanıyıcı, Ş. (2008), “Türkiye’de Belediye Meclis Üyelerinin Temsil Ediciliği: Erzincan Örneği”. **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 21, (Ağustos 2008).

Çitçi, O. (1989), **Yerel Yönetimlerde Temsil: Belediye Örneği**, Ankara : TODAİE

Develi Belediyesi Meclis Kararı, Karar:32, Sayfa No:2, Tarih:01/10/2012, 20.05.2014 tarihinde <http://www.develi.bel.tr/belediye-meclis-kararlar/198-ekim-2012-meclis-kararlar%C4%B1.html> adresinden erişildi.

Doğrusöz, A. B., (2000), “Yargı Kararlarının Işığında Vergilerin Kanuniliği ilkesi Açısından Türk Vergi Mevzuatının Değerlendirilmesi”, **Türkiye XIII. Maliye Sempozyumu**, 14-16 Mayıs 1998, Bodrum’da sunulan bildiri.

Eroğlu, E. (2013), “Vergi Ceza Hukuku Açısından Kanunilik İlkesi”, **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi**, 8, 3 (Aralık 2013).

Gerçek, A. (2005), “Vergileme Alanında Bakanlar Kurulu Kararlarının Hukuki Sınırı: ÖTV Açısından Bir İnceleme”, **Vergi Sorunları**, 28, 204, (Eylül 2005).

Gerçek, A. (2006), **Türk Vergi Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisi**. Ankara : Yaklaşım Yayıncılık.

Güneş, G. (2012). **Verginin Yasallığı İlkesi**, [y.y.] : On İki Levha Yayıncılık.

İçişleri Bakanlığı, Türkiye Mülki İdare Bölümleri Envanteri, 12.05.2014 tarihinde <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx> adresinden erişildi.

İzmir İli Çiğli Belediyesi Meclis Kararı, Karar Tarihi:07.02.2014 Karar Sayısı: 84516765-301-05/16, 20.05.2014 tarihinde http://www.cigli.bel.tr/index2.php?sayfa=meclis_raporu_icerigi&id=433&PHPSESSID=64d7f88ae251529237eafb7aa2024fe8 adresinden erişildi.

Kaneti, S. (1987), **Vergi Hukuku**. İstanbul : İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Kaplan, R. (2013), “Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu ile Vergi Usul Kanunundaki Bazı Düzenlemelerin Kanunilik İlkesi Açısından Değerlendirilme-

si”, **Maliye Dergisi**, 164, (Ocak-Haziran 2013).

Karakoç, Y. (1996), “Türk Hukukunda Vergi Kanunlarının Anayasa’ya Uygunluğunun Yargısal Denetimi”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, 13, (1996).

Kumrulu, A. (1979), “Vergi Hukukun Bir Kısım Anayasal Temelleri”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 36, 1-4, (1979).

Manavgat Belediye Meclis Kararı, 02.12.2010 tarihli ve 84 sayılı karar. 20.05.2014 tarihinde <http://www.manavgat.bel.tr/yonetix/webadmin/MEC-2010-14-84.pdf> adresinden erişildi.

Öz, E. (2004), **Vergilendirmede Kanunilik ve Türk Vergi Sistemi**. Ankara : Gazi Kitabevi.

Tekbaş, A. (2010), “Vergi Kanunlarının Tabi Olduğu Anayasal İlkeler”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 12, Özel S. (2010) : 123-191

Torbalı Belediyesi, 2013 Yılı Mayıs Ayı Meclis Toplantısı, 1. Birleşimin 3. Oturumu, Meclis Karar Tutanağı, 20.05.2014 tarihinde http://www.torbalı.bel.tr/VarienExtensions/MeclisKararlari/Uploads/24_5689-98.pdf adresinden erişildi.

Yenisey, F., Güneş, G., Şirin, Z.E. (2012), “Anayasadan Mali ve Vergisel Beklentiler” **XII Levha Yayınları, Bahçeşehir Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Sempozyum Tebliği Kitabı**